

PLAN FOR MERE FOREBYGGELSE

REGION
SJÆLLAND

- vi er til for dig

Plan for mere forebyggelse

Forebyggelse har længe stået højt på dagsordenen i Region Sjælland. I Regionsrådets overordnede strategi "Region Sjælland – for borgerne" giver Region Sjælland borgerne det løfte, at alle regionens borgere skal tilbydes en målrettet, tidlig og forebyggende indsats. Vi følger Sundhedslovens krav om let og lige adgang til Sundhedsvæsenet. De overordnede ambitioner om mere forebyggelse med flere sunde og gode leveår for borgerne, følges op i budgetaftalerne for 2022, 2023 og 2024. Senest blev det med Budgetaftale 2024 besluttet at udarbejde denne Plan for mere forebyggelse i Region Sjælland, med politisk forankring i Udvalget for forebyggelse, det præhospitale område, forskning og innovation.

Det primære mål med Plan for mere forebyggelse er at sikre koordineret overblik over Region Sjællands igangværende indsatser på forebyggelsesområdet med henblik på at sprede vellykkede tiltag. For at sikre den bedste forebyggelse for borgerne inden for regionens virksomhedsområde med en samtidig mere effektiv og bæredygtig udnyttelse af ressourcerne arbejdes der med systematisk og løbende vurdering af udvalgte forebyggelsesindsatser ud fra en fast model. Til at begynde med er der primært fokus på indsatser med effekt på den korte bane og på deres bidrag til at forbedre behandlingen på sygehusene.

Definition og tilgang til arbejdet med forebyggelse

Fundamentet for Plan for mere forebyggelse er følgende definitionen af forebyggelse:

Fokus på patientrettet forebyggelse hvor målgruppen hovedsageligt er borgere med sygdom eller stor risiko for at udvikle sygdom. Hvor forebyggelsesindsatserne tager afsæt i Region Sjællands egne aktiviteter – men ofte med en grad af vigtige og stærke samarbejder.

Denne definition og afgrænsning bygger på Sundhedsstyrelsens definition af patientrettet forebyggelse, også kaldet tertiær forebyggelse: "Forebyggelse, der har til formål at bremse tilbagefald af sygdom og forhindre udvikling og forværring af

kroniske tilstande, herunder fysisk og psykosocial funktionsnedsættelse."¹

Plan for mere forebyggelse understøtter opfyldelsen af "Region Sjælland – for borgerne", Sundhedsaftalen og De 8 nationale mål for sundhedsvæsenet. Planen sætter retning og samler op på en bred vifte af forebyggelsesindsatser. Mens de konkrete indsatser ofte er forankret i og drives af eksempelvis de regionale sundhedsudvalg eller i klyngesamarbejdet, afhængig af deres indhold.

Region Sjællands forebyggelsespyramide

Ovenstående definition og tilgang til arbejdet med forebyggelse er grundlag for at sikre koordineret og effektiv forebyggelse med fokus på det skalerbare, det tværfaglige og det nyskabende, i prioriteret rækkefølge. Dette illustreres med Region Sjællands forebyggelsespyramide med tre niveauer.

Figur 1 Region Sjællands forebyggelsespyramide

1. Implementering, skalering og udbredelse af eksisterende effektive indsatser

Tyngden i Region Sjællands forebyggelsesindsats ligger på at implementere, skalere og udbrede eksisterende indsatser, der har en dokumenteret positiv indvirkning på borgernes sundhed. Eksempelvis sundhedsfremmende kampagner (træning som behandling, mental sundhed mm.), screeningsprogrammer og forebyggelse af (gen-)indlæggelse.

¹Terminologi Forebyggelse, sundhedsfremme og folkesundhed, Sundhedsstyrelsen, 2005.

2. Tværfagligt og tværsektorielt samarbejde

Forskellige typer af tværgående samarbejde er centrale for at skabe en sammenhængende og helhedsorienteret forebyggelsesindsats med borgeren i centrum. Herunder indsætter på tværs af specialer, afdelinger, psykiatri og sygehuse samt partnerskaber mellem psykiatri, somatiske sygehuse, kommuner og praksisområdet.

3. Udvikling af nye indsatser

Region Sjælland vil udforske nye tilgange til forebyggelse, som kan være med til at løse regionens unikke behov og udfordringer. Inspiration hentes fra bl.a. innovationsområdet, med opmærksomhed på at afprøve nye metoder, der kan integreres i de eksisterende tilbud.

Jf. niveau 1 i Region Sjællands forebyggelsespyramide skal der altid laves en klar plan for implementering og skalering, inden en ny indsats startes op.

Fokusområder i Plan for mere forebyggelse

Region Sjælland vil arbejde med en proaktiv og integreret tilgang til forebyggelse, med fokus på at synliggøre og styrke den regionale forebyggelse og skabe både hurtige og mere langsigtede gevinster. Selvstændigt og i samarbejde med stærke partnere. Planens fokusområder ligger i direkte forlængelse af kerneindsatser på forebyggelsesområdet, som allerede er i gang i Region Sjælland, og som der skal arbejdes for at få endnu mere af.

Plan for mere forebyggelse bygger på fokusområderne:

- Tidlig opsporing af psykisk mistrivsel, også hos børn og unge
- Træning som behandling, før og efter operation
- Brug af kunstig intelligens (AI) til at støtte udvikling af tilbud om "personlig medicin" og andre indsatser
- Forebygge indlæggelser og genindlæggelser, i et tæt samarbejde mellem alle aktører i det nære sundhedsvæsen
- Nærhed – alt hvad der kan leveres nært, skal være nært. Opnås bl.a. ved hjælp af digital understøttelse

Mål og metoder i Plan for mere forebyggelse

Målet er at anvende og videreudvikle effektive forebyggelsestiltag med udgangspunkt i allerede etablerede metoder og tilbud. Det primære udgangspunkt er Region Sjællands egne indsatser og erfaringer, men med blik for også at inddrage andres erfaringer. Tilsammen skal resultatet være nye samarbejdsmodeller på tværs af region, kommuner, praksisområdet og nationalt. Samarbejder som sikrer, at allerede gode forebyggelsesindsatser bliver endnu bedre og mere relevante for regionens borgere og så tæt på deres hverdag som muligt. Altid med fokus på at sikre lighed i sundhed.

Som metode foretages der systematisk og løbende opfølgning på udvalgte forebyggelsesindsatser ud fra en fast model, som sikrer en vurdering af bl.a. borgereffekt, mål, sundhedsøkonomi, bæredygtighed, klimaaftryk samt synergier og sammenhæng. Til eksempel vurderes det løbende, om målet med en indsats har udviklet sig, mens det økonomiske grundlag for de konkrete forebyggelsesindsatser undersøges ved at afprøve forskellige tiltag og løbende vurdere de sundhedsøkonomiske effekter. Den systematiske opfølgning sikrer, at regionens forebyggelsesindsatser både er effektive for borgeren, samtidig med de er økonomisk og ressourcemæssigt levedygtige på længere sigt.

Fast model til systematisk og løbende vurdering af:

- Mål med indsatsen
- Borgereffekt
- Sundhedsøkonomi
- Bæredygtighed
- Klimaaftryk
- Synergier og sammenhæng

Forebyggelse med fokus på lighed i sundhed og populationsperspektiv

Forebyggelse med fokus på lighed i sundhed er en central prioritet for Region Sjælland. De mest sårbare borgere skal have særligt stor opmærksomhed og støtte. Mens de borgere, der kan mest selv, også får lov at gøre mest selv. Med andre ord skal regionens borgere behandles forskelligt for at behandle dem ens. Dette er et væsentligt bidrag til at styrke ligheden i sundhed i Region Sjælland.

land og et grundlæggende mål med Plan for mere forebyggelse.

Populationsperspektivet er et andet tværgående tema i regionens samlede forebyggelsesindsats. Der er grupper i Region Sjælland, der har behov for særlige forebyggende indsatser af mange forskellige grunde. Et eksempel på et projekt med udgangspunkt i populationsperspektivet er projektet STIME, som skal forebygge psykisk mistrivsel blandt børn og unge. Projektet har et særligt fokus på de voksne, der er tæt på børnene og de unge i risiko for mistrivsel. Voksne som tidligt kan gøre en virksomhedsfuld indsats uden stor intervention. Formålet er at bevare den samlede population af børn og unge i trivsel.

Forebyggelsessekretariatet sikrer sammenhæng og opfølgning

Forebyggelsessekretariatet skal være tovholder på forebyggelsesområdet på tværs Region Sjællands organisation og sikre en samlet, koordineret og proaktiv indsats.

For løbende at kunne monitorere effekten af udvalgte forebyggelsesindsatserne er Forebyggelsessekretariatet ansvarlig for at fastsætte relevante indikatorer ud fra "Region Sjælland – for borgerne", Sundhedsaftalen og de nationale kvalitetsmål. Indikatorer som spiller sammen med den faste model for opfølgning.

Forebyggelsessekretariatet skal understøtte de forebyggelsesindsatser, som viser sig at have størst positiv effekt, og som er egnede til skalering og udbredelse. Herunder ved at vurdere relevans for andre områder. Samtidig skal Forebyggelsessekretariatet være med til at identificere indsatser, der viser sig ikke at have den ønskede effekt, og som følgelig skal vurderes i forhold til afslutning.

Forebyggelsessekretariatet skal være bindeled mellem forebyggelsesindsatserne og det politiske niveau i Region Sjælland gennem løbende politisk opfølgning. Forebyggelsessekretariatet er ansvarlig for opfølgning med halvårlig opsamling og afrap-

portering, mens den enkelte enhed er ansvarlig for fremdriften i indsatsen.

Brede forebyggelsesindsatser tæt på borgernes løbende behandling fortsætter

Region Sjælland arbejder med forebyggelse som en del af den daglige kontakt til borgerne i form af brede indsatser, der helt eller delvist understøtter kursen udstukket af Plan for mere forebyggelse. Disse nære forebyggelsesindsatser fortsætter og er alle tiltag, der vil indgå i den fremtidige udvikling af det nære sundhedsvæsen. En udvikling som bl.a. understøtter forebyggelse af behovet for (gen)-indlæggelse af de særligt sårbare borgere, for hvem behovet for nær pleje og omsorg er større end behovet for specialiseret hospitalsbehandling. Til eksempel arbejdes der målrettet med tiltag, der skal forebygge indlæggelse og genindlæggelse af den sårbare medicinske patient.

Plan for mere forebyggelse nu og i fremtiden

Plan for mere forebyggelse har i første omgang fokus på de indsatser, som allerede er i gang og bidrager til en styrket forebyggelsesindsats i Region Sjælland. Indsatser som har gode forudsætninger for at blive bredere og stærkere, eller hvor der er potentiale i at tilbuddet spredes til andre områder. I de kommende år vil der komme flere indsatser til. Nogle vil være nye, andre vil være nye konstellationer for indsatser, der allerede er i gang. Fælles for indsatserne er, at de alle falder indenfor definitionen og tilgangen til arbejdet med forebyggelse udstukket af denne plan.